

Załącznik nr 1 do uchwały Nr 2858/2009
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 16 lipca 2009 r.

**WYTYCZNE INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ WIELKOPOLSKIM
REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM
NA LATA 2007-2013 DLA BENEFICJENTÓW
PRIORYTETU III ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE –
DZIAŁANIE 3.3 WSPARCIE OCHRONY PRZYRODY
W ZAKRESIE PRZYGOTOWANIA STUDIUM WYKONALNOŚCI**

Poznań, czerwiec 2009

Spis treści

1. Streszczenie	8
2. Definicja projektu	8
3. Charakterystyka projektu	9
3.1. Stan aktualny.....	9
3.2. Identyfikacja problemów	9
3.3. Cel/e projektu	10
3.4. Warianty realizacji projektu	10
3.5 Opis projektu	11
3.6. Określenie wskaźników produktu oraz rezultatu projektu	12
3.7. Matryca logiczna projektu	15
4. Analiza instytucjonalna i prawna projektu	16
4.1. Opis wdrażania projektu	16
4.2. Zarządzanie projektem i trwałość projektu	16
4.3. Kwestie prawne związane z realizacją projektu	17
5. Analiza finansowo-ekonomiczna projektu	19
5.1. Metodologia przeprowadzenia analizy finansowo - ekonomicznej projektu	19
5.2. Nakłady finansowe na realizację projektu	21
5.3. Źródła finansowania projektu	23
5.4. Kalkulacja przychodów ze sprzedaży (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających).....	25
5.5. Kalkulacja kosztów w okresie eksploatacji	26
5.6. Rachunek zysków i strat dla projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających).....	27
5.7. Rachunek przepływów pieniężnych wywołanych realizacją projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających).....	28
5.8. Ustalenie poziomu dofinansowania projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających).....	30
5.9. Analiza rentowności projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających).....	30
5.10. Trwałość finansowa projektu	31
5.11. Analiza ekonomiczna projektu	33
5.12. Analiza wrażliwości (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających).....	33
5.13. Analiza ryzyka	33
6. Wpływ projektu na środowisko	34
6.1. Wpływ projektu na środowisko w okresie realizacji.....	34
6.2. Wpływ projektu na środowisko po zakończeniu realizacji.....	34
7. Promocja i informacja	34
8. Spis tabel	35
9. Spis rysunków	35
10. Spis załączników	35

Celem Wytycznych jest ujednoczenie zasad przygotowywania studium wykonalności, w tym metodologii prowadzenia obliczeń, prezentacji informacji. Wytyczne mają ułatwić proces przygotowania studium wykonalności przez wnioskodawców oraz ocenę projektów.

Użyte w Wytycznych skróty oznaczają:

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

WRPO – Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013

UWRPO – Szczegółowy opis priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

DGC – Dynamiczny koszt jednostkowy

DCF – Zdyskontowane przepływy pieniężne

FNPV/C – Finansowa bieżąca wartość netto inwestycji

FRR/C – Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji

Podstawowe definicje:

Beneficjent - Beneficjent to podmiot, który jest stroną umowy zawieranej z Instytucją Pośredniczącą (WFOŚiGW) o dofinansowanie realizacji projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wnioskodawca - do kategorii wnioskodawców zalicza się tylko grupy podmiotów, które wyszczególnione zostały w punkcie „Typy beneficjentów” w ramach poszczególnych Działań opisanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów WRPO.

Całkowity koszt projektu/inwestycji: wydatki kwalifikowane i niekwalifikowane, ponoszone do momentu zakończenia realizacji projektu. Obejmuje m.in. nakłady inwestycyjne na realizację projektu, powiększone o ewentualne rezerwy na nieprzewidziane wydatki, jeżeli instytucja zarządzająca przewiduje taką możliwość, koszty ogólne oraz inne koszty nie mające charakteru pieniężnego, o których mowa w wytycznych o kwalifikowalności wydatków, których wartość ustalana jest na zasadach określonych w tych wytycznych. Całkowity koszt inwestycji powinien zawierać podatek VAT, niezależnie od tego czy przepisy krajowe przewidują możliwość jego odzyskania, czy też taka możliwość nie została przewidziana. Podatek VAT powinien być ujęty w tabeli kosztu całkowitego jako osobna kategoria. Całkowity koszt inwestycji brany jest pod uwagę przy określaniu, czy dany projekt należy do kategorii dużych projektów, o których mowa w art. 39 *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* oraz - w przypadku projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Funduszu Spójności - czy dany projekt podlega reżimowi prawnemu art. 55 ust.1-4 ww. rozporządzenia (patrz definicja dużych projektów oraz definicja projektów generujących dochód).

Ceny bieżące - (ceny nominalne) są to ceny występujące faktycznie w danym czasie. Ceny takie uwzględniają efekt ogólnej inflacji i należy je odróżniać od cen stałych.

Ceny stałe - ceny według roku bazowego, stosowanie których pozwala wyeliminować wpływ inflacji na dane ekonomiczne. Należy odróżniać je od cen bieżących.

Cross-financing - zasada elastycznego, krzyżowego finansowania, która ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Zapewnia ona możliwość finansowania w ramach zakresów interwencji EFRR i EFS komplementarnych działań wchodzących odpowiednio w zakres drugiego funduszu.

Duże projekty: zgodnie z zapisami art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 są to

projekty o całkowitym koszcie przekraczającym 25 mln EUR w przypadku środowiska naturalnego oraz 50 mln EUR w przypadku pozostałych dziedzin. W celu ustalenia, czy całkowity koszt danego projektu przekracza próg dużego projektu, a tym samym czy dany projekt jest dużym projektem w rozumieniu art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, należy zastosować kurs wymiany EUR/PLN, stanowiący średnią miesięcznych obrachunkowych kursów stosowanych przez Komisję Europejską z ostatnich sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie. Ustalony w momencie złożenia wniosku kurs wymiany EUR/PLN jest stosowany również w celu identyfikacji, czy dany projekt nie uzyskał statusu dużego projektu w przypadku zmiany całkowitego kosztu na późniejszym etapie. Miesięczne obrachunkowe kursy wymiany stosowane przez Komisję Europejską publikowane są w mediach elektronicznych (http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/index.cfm?fuseaction=currency_historique¤cy=153&Language=en).

Finansowa bieżąca wartość netto inwestycji (FNPV/C) - jest to suma zdyskontowanych strumieni pieniędzy netto generowanych przez projekt.

Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji (FRR/C) - jest to stopa dyskontowa, przy której wartość FNPV/C wynosi zero, tzn. bieżąca wartość przyszłych przychodów jest równa bieżącej wartości kosztów projektu.

Koszty operacyjne: dla potrzeb ustalania wskaźników efektywności finansowej oraz wyliczania wartości dofinansowania przyjmuje się, że są to koszty eksploatacji i utrzymania (np. wynagrodzenia, surowce, elektryczność), koszty administracyjne i ogólne, koszty związane ze sprzedażą i dystrybucją. Ponadto, w kosztach operacyjnych można uwzględnić podatki dochodowe i inne podatki bezpośrednie, jeżeli stanowią rzeczywisty wydatek beneficjenta/operatora. Przy określaniu kosztów operacyjnych na potrzeby analizy projektu nie należy uwzględniać pozycji, które nie powodują rzeczywistego wydatku pieniężnego, nawet jeżeli pozycje takie są zazwyczaj wykazywane w bilansie lub rachunku zysków i strat. Do kosztów operacyjnych nie należy zatem zaliczać kosztów amortyzacji oraz rezerw na nieprzewidziane wydatki. Jako koszty operacyjne nie są również traktowane koszty kapitałowe (np. odsetki od kredytów). Na potrzeby wyliczenia wskaźnika luki w finansowaniu razem z kosztami operacyjnymi należy ująć również nakłady odtworzeniowe związane z elementami infrastruktury, o krótkim okresie użytkowania jak również zmiany w kapitale obrotowym netto. W przypadku niektórych typów projektów, tj. termomodernizacja lub modernizacja ich realizacja może spowodować oszczędność kosztów operacyjnych w stosunku do scenariusza bez projektu. Dla projektów, o których mowa w art. 55 ust.1 *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* oszczędność kosztów operacyjnych powinna zostać uwzględniona w analizie luki w finansowaniu, chyba że nastąpi równoważne zmniejszenie środków dotychczas otrzymywanych od podmiotów publicznych, np. dotacji na działalność operacyjną. Oszczędność kosztów może zostać pominięta jeżeli beneficjent przedstawi szczegółowy mechanizm ustalania wysokości otrzymywanej dotacji, zgodnie z którym korzyści wynikające z oszczędności kosztów operacyjnych będą równe co do wartości obniżeniu kwoty dotacji dla danego podmiotu. Przy obliczaniu luki w finansowaniu można pominąć tylko oszczędności kosztów operacyjnych do wysokości kwoty obniżenia dotacji.

Okres odniesienia - okres odniesienia przyjęty na potrzeby analizy rozumiany jest jako okres, za który należy sporządzić prognozę przepływów pieniężnych generowanych przez projekt, licząc od roku poniesienia pierwszych wydatków związanych z faktyczną realizacją projektu. Jest on uzależniony od rodzaju inwestycji i powinien odzwierciedlać okres życia ekonomicznego projektu planowanego do dofinansowania z funduszy UE.

Projekt (przedsięwzięcie) - operacja o jasno określonych celach, składająca się z całej serii robót, działań lub usług, której celem jest wykonanie niepodzielnego zadania, posiadającego sprecyzowany charakter gospodarczy lub techniczny. Zespoły działań tworzących projekt

powinny zachować spójny i skoordynowany charakter i prowadzić do ściśle określonego celu.

Projekty generujące dochód – (inne stosowane pojęcia: przychód netto, dochód netto): w myśl art. 55 *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* są to wszelkie projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Funduszu Spójności, których całkowity koszt przekracza 1 mln EUR, obejmujące inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym **bezpośrednio przez korzystających** oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług, dla których wartość bieżąca przychodów w rozumieniu art. 55 ust. 1 *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* przewyższa wartość bieżącą kosztów operacyjnych. **Projektami generującymi dochody nie są projekty**, które podlegają **zasadom pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 TWE**, w tym pomocy *de minimis* **lub dla których wsparcie związane jest z instrumentami inżynierii finansowej** w rozumieniu art. 44 *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* oraz Sekcji 8 *rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006*. W myśl *rozporządzenia Rady (WE) nr 1341/2008 z dnia 18 grudnia 2008 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do niektórych projektów generujących dochody*, **projektami generującymi dochody nie są również projekty współfinansowane przez Europejski Fundusz Społeczny oraz te projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Funduszu Spójności, których całkowity koszt nie przekracza 1 mln EUR.** W celu ustalenia, czy całkowity koszt danego projektu przekracza powyższy próg, należy zastosować kurs wymiany EUR/PLN, stanowiący średnią miesięcznych obrachunkowych kursów stosowanych przez Komisję Europejską z ostatnich sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje na ten temat zostały wskazane w aktualnych *Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, MRR*.

Stopa dyskontowa - stopa, przy użyciu której przyszłe wartości sprowadza się do wartości bieżącej. Należy zastosować stopę dyskontową na poziomie 5% w przypadku analizy finansowej wykonanej w cenach stałych oraz na poziomie 8% w przypadku analizy finansowej wykonanej w cenach bieżących.

Wartość rezydualna: wartość środków trwałych netto uzyskanych na etapie realizacji projektu lub w okresie jego eksploatacji, wynikająca z nakładów inwestycyjnych na realizację projektu oraz nakładów odtworzeniowych, ustalona na koniec ostatniego roku okresu odniesienia przyjętego do analizy. Okres amortyzacji dla każdego typu aktywa powinien odzwierciedlać jego ekonomicznie uzasadniony okres użytkowania, w oparciu o jego oczekiwaną przydatność beneficjenta, a nie minimalny okres amortyzacji wynikający z właściwych przepisów prawnych. Wartość rezydualna występuje wtedy, gdy okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych jest dłuższy niż okres ich eksploatacji wynikający z przyjętego okresu odniesienia (patrz: definicja okresu odniesienia). W przypadku gruntów wartość rezydualna wynosi 100% wartości początkowej. W przypadku, w którym budynki użyteczności publicznej będące przedmiotem projektu (np.

szpitale, muzea, uniwersytety) będą wykorzystywane w tym samym celu po zakończeniu okresu odniesienia i nie ma możliwości potencjalnego osiągnięcia korzyści finansowej w wyniku sprzedaży obiektu, można przyjąć, iż wartość rezydualna wynosi 0. Wnioskodawca powinien uzasadnić przyjętą wartość rezydualną. Wartość rezydualna środków trwałych netto w ostatnim roku odniesienia wykazywana jest w tabelach finansowych ze znakiem przeciwnym do wydatków i *de facto* powiększa wpływy projektu, obok przychodów w rozumieniu art. 55 ust. 1 *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006*.

Wskaźnik „luki w finansowaniu” - w przypadku projektów generujących dochód (dla których istnieje możliwość oszacowania dochodu z wyprzedzeniem) jest to ta część zdyskontowanych nakładów inwestycyjnych na realizację projektu, która nie jest pokryta sumą zdyskontowanych dochodów (przychodów netto) z projektu (wyrażona w % w odniesieniu do wartości tych nakładów).

Zasady ogólne sporządzenia dokumentu:

Studium Wykonalności powinno wykazać wykonalność instytucjonalną, techniczną oraz finansową projektu.

Studium musi być aktualne na dzień składania wniosku. Studium musi zawierać wszystkie rozdziały wskazane w niniejszych wytycznych poza rozdziałami określonymi jako fakultatywne. Te rozdziały można pozostawić bez opracowania zamieszczając adnotację „nie dotyczy”.

Wszelkie analizy w studium wykonalności powinny być zgodne z *Wytycznymi w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, MRR*.

Dane przedstawione w Studium Wykonalności muszą być zgodne z danymi zawartymi we wniosku o dofinansowanie oraz pozostałych załącznikach, w tym w załączonym do Studium Wykonalności pliku kalkulacyjnym MS Excel (jeśli dotyczy).

Przyjmowane założenia powinny zostać odpowiednio uzasadnione na podstawie przeprowadzonych badań, danych statystycznych lub historycznych, ogólnie przyjętych norm i wskaźników. Należy podać źródło pochodzenia przyjętych danych, wskaźników.

Wszelkie wartości liczbowe powinny być podawane z dokładnością do 2 miejsc po przecinku.

Studium Wykonalności nie powinno przekraczać 80 stron (bez załączników), przy zastosowaniu czcionki 12 pkt typu Times New Roman, odstępach między wierszami 1,5.

Do Studium powinien zostać dołączony plik kalkulacyjny MS Excel z aktywnymi formułami, przedstawiający wszystkie obliczenia, których wyniki zostały zamieszczone w Studium (tabele wynikowe w Studium Wykonalności powinny pochodzić z arkusza „wyniki”). Plik kalkulacyjny powinien składać się z 3 arkuszy: założenia, obliczenia, wyniki.

W przypadku projektów, które nie należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług, nie ma obowiązku załączania do Studium pliku kalkulacyjnego MS Excel.

Studium Wykonalności musi być zgodne z:

- Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013,
- Szczegółowym opisem priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013,
- Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI.

Studium wykonalności powinno być czytelnie podpisane na tytułowej stronie i parafowane na każdej stronie z pieczętą imienną niebieskim tuszem przez osoby upoważnione.

Poniżej został przedstawiony wzór strony tytułowej dokumentu.

STUDIUM WYKONALNOŚCI DLA PROJEKTU PT.:	
„.....”	
realizowanego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013	
Priorytet III Środowisko przyrodnicze Działanie 3.3 Wsparcie ochrony przyrody Schemat	
Podpis z pieczętą imienną osoby uprawnionej do reprezentowania Beneficjenta	Pieczętka firmowa
miejscowość, miesiąc rok	

1. Streszczenie

Streszczenie studium wykonalności nie powinno przekraczać 3 stron.

W streszczeniu powinny się znaleźć co najmniej następujące informacje o projekcie:

- podmioty zaangażowane w realizację, zakres ich odpowiedzialności w procesie przygotowania i realizacji projektu, późniejszej eksploatacji nowej infrastruktury,
- tytuł, zakres, lokalizacja oraz okres realizacji projektu,
- całkowity koszt realizacji, w tym koszty kwalifikowalne, struktura finansowania kosztów, określenie czy VAT uznano za koszt kwalifikowany projektu, wskazanie na zastosowanie cross – finansingu, wg poniższego wzoru:

Tabela 1. Koszty projektu (wzór)

Wyszczególnienie		Koszty całkowite		Koszty kwalifikowalne	
		PLN	%	PLN	%
1.	Dofinansowanie z WRPO				
2.	Środki własne Beneficjenta				
3.	Zewnętrzne źródła finansowania, w tym:				
3.1.					
3.2.					
3.3.					
4.	R A Z E M		100		100
5.	Kwalifikowalność podatku VAT			tak/nie	
6.	Wykorzystanie instrumentu elastyczności (cross-financing)			tak/nie	
	Kwota wydatku		Nazwa wydatku	Uzasadnienie	

- cele, produkty, rezultaty oraz ich trwałość,
- wykonalność prawna,
- trwałość finansowa projektu.

2. Definicja projektu

Należy krótko zdefiniować co jest przedmiotem projektu.

3. Charakterystyka projektu

3.1. Stan aktualny

Opis stanu aktualnego jest podstawą identyfikacji problemów występujących na obszarze realizacji projektu, do których ograniczenia ma się przyczynić planowane przedsięwzięcie. Jest zatem podstawą uzasadnienia realizacji projektu.

Opis stanu aktualnego powinien obejmować szczegółową charakterystykę następujących zagadnień:

- istniejące rozwiązania związane z realizacją projektu,
- parametry techniczne i technologiczne istniejącej infrastruktury,
- funkcjonalność istniejącej infrastruktury,
- charakterystykę użytkowników istniejącej infrastruktury, odbiorców usług,
- w przypadku braku jakiegokolwiek infrastruktury należy scharakteryzować obszar lokalizacji projektu,
- w przypadku projektów z zakresu kampanii promocyjnych i informacyjnych oraz związanych z edukacją ekologiczną należy opisać dotychczas podejmowane działania w zakresie edukacji związanej z problemami ochrony przyrody.
- w przypadku projektów obejmujących odbudowę zdegradowanych siedlisk należy przedstawić szczegółową inwentaryzację i waloryzację przyrodniczą obszaru ze wskazaniem zbiorowisk roślinnych objętych projektem, z podkreśleniem form ochrony przyrody występujących na danym obszarze.
- w przypadku projektów dotyczących gatunków o zagrożonych pulach genowych należy scharakteryzować stan populacji oraz wskazać status ochronny.
- w przypadku przejść dla zwierząt i przepławek dla ryb wskazać, iż zlokalizowane są na szlaku migracyjnym.
- w przypadku planów ochrony scharakteryzować obszar/obszary objęte planem, ze wskazaniem form ochrony przyrody.

Opis stanu aktualnego powinien być rzetelny, jasny, poparty wiarygodnymi źródłami danych, np.: danymi statystycznymi, danymi zawartymi w dokumentach strategicznych gminy / powiatu / województwa, analizami prowadzonymi na potrzeby danego obszaru i projektu, dokumentacją zdjęciową obszaru.

3.2. Identyfikacja problemów

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego należy dokonać identyfikacji problemów występujących na obszarze realizacji projektu, do których ograniczenia ma się przyczynić planowane przedsięwzięcie.

- W przypadku projektów obejmujących odbudowę zdegradowanych siedlisk wskazać formy degeneracji.
- W przypadku projektów dotyczących gatunków o zagrożonych pulach genowych oraz dotyczących przejść dla zwierząt/przepławek dla ryb wskazać zagrożenie dla gatunków.

Pomiędzy wskazanymi problemami a wskaźnikami produktu i rezultatu określonymi w rozdziale 3.6 powinien występować związek przyczynowo- skutkowy.

3.3. Cel/e projektu

Następnie w oparciu o wskazane problemy należy zdefiniować cel/e projektu. Cel/e projektu powinny być:

- jasno sformułowany,
- mierzalny,
- osiągalny.

Zidentyfikowany cel/e projektu należy powiązać z celami dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Należy uzasadniać wpływ projektu na realizację celów dokumentów strategicznych, w szczególności:

- Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku,
- Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013,
- dokumentów na szczeblu lokalnych (strategie, plany rozwoju lokalnego).

3.4. Warianty realizacji projektu

Analiza ma na celu wykazanie, że wybrany przez Inwestora wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze rozwiązanie spośród wszelkich możliwych alternatywnych rozwiązań.

Należy wskazać możliwe do realizacji warianty rozwiązania zidentyfikowanych na obszarze realizacji projektu problemów oraz dokonać ich porównania. Wybór wariantów może zostać dokonany w oparciu o następujące kryteria:

- lokalizacji,
- rozwiązań technologicznych,
- rozwiązań organizacyjnych,
- walory przyrodnicze,
- zakresu projektu.

Należy przyjąć do analizy co najmniej dwa warianty realizacji projektu (dwa warianty inwestycyjne), przy czym nie należy analizować wariantu „zerowego”, czyli wariantu polegającego na niepodejmowaniu żadnych działań.

Jako metodę wyboru wariantu optymalnego należy zastosować metodę analizy mocnych i słabych stron poszczególnych wariantów w formie tabelarycznej, wg wskazanego poniżej wzoru.

Tabela 2. Analiza mocnych i słabych stron wariantów realizacji projektu (wzór)

Analizowany wariant	Mocne strony	Słabe strony

3.5 Opis projektu

W tej części studium wykonalności należy dokonać szczegółowego opisu realizowanego projektu, wskazanego jako optymalny w poprzednim podrozdziale. Opis powinien obejmować co najmniej następujące elementy:

- lokalizacja projektu – należy jasno określić lokalizację projektu (miasto/miejscowość, gmina, powiat, województwo). Dla projektów punktowych należy podać dokładny adres jego realizacji, natomiast dla projektów liniowych należy podać jedynie miejscowości w jakich będzie on realizowany. Można zamieścić także mapki, zdjęcia pokazujące lokalizację projektu;
- szczegółowy opis technologiczny i techniczny projektu/opis rozwiązań przyjętych w projekcie – powinien obejmować opis wybranej technologii, podstawowe parametry realizowanego projektu, materiały, z wykorzystaniem których zostanie zrealizowany, zakres zaplanowanych działań itp.
- dla schematów I, III, V, VI opisać wpływ na elementy przyrodniczo cenne wraz z uzasadnieniem.
- dla projektów związanych z edukacji ekologicznych przedstawić program edukacji ekologicznej realizowanego w ramach projektu.
- harmonogram realizacji projektu, w układzie kwartalnym, który należy przedstawić w formie tabelarycznej, wg poniższego wzoru. W harmonogramie należy jedynie wskazać w jakich okresach będą przeprowadzane działania w ramach projektu, bez wskazywania kosztów ich realizacji.

Tabela 3. Harmonogramu realizacji projektu (wzór)

Lp.	Działanie	zrealizowane przed datą kwalifikowalności kosztów	rok ...				rok			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.	Prace przygotowawcze													
2.	Budowa przejścia dla zwierząt													
3.	Zakup wyposażenia													
4.	...													
5.	Informacja i promocja projektu													

Przyjęte w harmonogramie terminy realizacji muszą być możliwe do osiągnięcia, powinny uwzględniać czas niezbędny na wykonanie odpowiednich czynności przez wszystkich uczestników procesu inwestycyjnego.

Należy także wskazać na czynniki, które mogą spowodować opóźnienia realizacji projektu, ocenić ich ryzyko wystąpienia, oraz wskazać na sposoby i możliwości zredukowania zagrożeń związanych z opóźnieniami w realizacji projektu.

Przedstawiony harmonogram realizacji projektu nie powinien zbyt szczegółowo przedstawiać podejmowanych w ramach projektu działań, ale grupować je z punktu widzenia jednorodności podejmowanych czynności.

Harmonogram musi być spójny z informacjami podanymi w podrozdziale 5.2. studium wykonalności.

3.6. Określenie wskaźników produktu oraz rezultatu projektu

Wartości wskaźników powinny podawać:

- wartości zerowe (kolumna „rok 0”) mierzone w chwili przygotowywania wniosku o przyznanie dofinansowania lub, o ile wynika to ze specyfiki wskaźnika, w latach poprzednich. Jeżeli inwestycja rozpoczęła się w roku 2007 to rokiem „0” będzie rok 2007,
- wartości docelowe mierzone w chwili zakończenia rzeczowej realizacji inwestycji (lub w przypadku inwestycji wieloetapowych – zakończenia jej poszczególnych etapów).

W kolumnie „źródło danych” należy podać źródło pozyskiwania informacji do monitorowania realizacji projektu (instytucję, miejsce przechowywania dokumentacji, nazwę dokumentu np. protokół odbioru, analizy beneficjenta). Z tego źródła pochodzić będą dane, które Beneficjent będzie musiał rzetelnie wykazać w składanym przez siebie sprawozdaniu z realizacji projektu.

Źródłem pozyskiwania informacji do monitorowania realizacji projektu nie może być studium wykonalności/biznes plan z uwagi na swój prognostyczny charakter.

Wskaźniki muszą pochodzić ze spisu wskaźników postępu rzeczowego projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Należy podać minimum jeden wskaźnik produktu i jeden rezultat z listy przygotowanej przez IZ. **Lista wskaźników i definicja wskaźnika - Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów znajduje się w dokumentacji konkursowej dla Działania 3.3.**

W przypadku **wskaźników produktu** beneficjent najpierw sprawdza, który wskaźnik kluczowy pasuje do jego projektu (jeśli pasuje musi obowiązkowo go wybrać). Jeśli żaden nie pasuje może wybrać wskaźnik z listy uzupełniającej. Maksymalnie beneficjent może wybrać 3 wskaźniki produktu.

W przypadku **wskaźników rezultatu** każdy beneficjent jest zobowiązany do wyboru wskaźnika „Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów” z Listy wskaźników IZ. W sytuacji, gdy projekt nie zakłada utworzenia nowych miejsc pracy należy wpisać w tabeli wskaźnikowej wartość 0 i wybrać inny wskaźnik rezultatu (w pierwszej kolejności z listy wskaźników kluczowych) najlepiej oddający cel projektu. Jeśli uzna że jeden wskaźnik nie wystarczy może wybrać kolejny. Maksymalnie można wybrać 3 wskaźniki rezultatu, w tym obowiązkowy wskaźnik dotyczący miejsc pracy.

W przypadku, gdy beneficjent wybierze wskaźnik dotyczący miejsc pracy i faktycznie stworzenie miejsc pracy jest głównym celem projektu nie musi wybierać dodatkowych wskaźników rezultatu (ale może jeśli uzna, że jest to potrzebne).

Poszczególne wskaźniki zgodnie z listą zostały ściśle zaklasyfikowane jako kluczowe bądź uzupełniające. Wypełniając tabele należy się bezwzględnie opierać na liście wskaźników klasyfikując ich poszczególne rodzaje oraz wpisując nazwę wskaźnika a nie jego symbol. W przypadku gdyby nie znalazł żadnego pasującego wskaźnika na obu listach może zaproponować wskaźnik autorski.

Jednostki miary powinny być zgodne z wskaźnikami wskazanymi na liście wskaźników.

Sposób zgłaszania wskaźnika autorskiego:

Beneficjent zgłasza telefonicznie zaproponowany wskaźnik do Departamentu Polityki Regionalnej – Oddział Monitorowania. Pracownik Oddziału zatwierdza go lub sugeruje użycie innego wskaźnika (tel. 061 65 80 612 lub 621). Nowy wskaźnik trafia na listę wskaźników uzupełniających.

Planowane efekty rzeczowe (produkty) uzyskane w wyniku realizacji projektu

Wskaźniki osiągnięcia celów projektu wynikają z „logiki interwencji” i muszą być spójne z opisem projektu. W kolumnie „suma” należy podać sumę planowanych efektów rzeczowych (produktów) uzyskanych w wyniku realizacji projektu.

Produkt – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami. Przy doborze wskaźników należy kierować się koniecznością szczegółowego zobrazowania zakresu projektu. Ponadto wskaźniki produktu powinny odzwierciedlać główne kategorie wydatków w projekcie (wydatki o znacznym udziale procentowym w całym budżecie projektu), ponadto należy wykazać wartości docelowe dla każdego roku realizacji projektu

Poniżej przedstawiony jest **przykład** poprawnego wpisu do tabeli

Tabela 4. Wskaźniki produktu (wzór)

Wskaźniki kluczowe		Wskaźnik 1	Liczba opracowanych planów ochrony (szt.)	Wskaźnik 2		Wskaźnik 3	
		Źródło danych	Faktura, Gmina XY	Źródło danych	0	Źródło danych	0
Rok zerowy	2008		0		0		0
	2008		0		0		0
	2009		1		0		0
	2010		0		0		0
	SUMA		1		0		0
Wskaźniki uzupełniające		Wskaźnik 1	Liczba opracowanych planów ochrony dla Natury 2000 (szt.)	Wskaźnik 2	Liczba elementów nowowytwarzanej infrastruktury służącej promocji obszarów chronionych (szt.)	Wskaźnik 3	
		Źródło danych	Faktura, Gmina XY	Źródło danych	Dane beneficjenta	Źródło danych	0
Rok zerowy	2008		0		0		0
	2008		0		2		0
	2009		1		1		0
	2010		0		3		0
	SUMA		1		6		0

Planowane rezultaty realizacji projektu – bezpośredni wpływ na otoczenie

Rezultat – bezpośredni wpływ zrealizowanego przedsięwzięcia na otoczenie społeczno – ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu realizacji projektu. Wybrane przez Beneficjenta wskaźniki mają jak najtrafniej oddawać cele realizacji projektu.

Ich wartości w kolejnych latach powinny być podawane według rzeczywistego stanu istniejącego w danym okresie czyli narastająco lub malejąco w zależności od rodzaju wskaźnika. Wartość wskaźnika należy podać najdalej do roku po zakończeniu rzeczowej realizacji projektu

Poniżej przedstawiony jest **przykład** poprawnego wpisu do tabeli

Tabela 5. Wskaźniki rezultatu (wzór)

Wskaźniki kluczowe		Wskaźnik 1	Liczba nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów (etaty)	Wskaźnik 2	Powierzchnia obszarów, dla których opracowano plany ochrony (ha)	Wskaźnik 3	
		Źródło danych	Umowa o pracę, Gmina XY	Źródło danych	Plan ochrony, Gmina XY	Źródło danych	0
Rok zerowy	2008		0		0		
	2008		0		0		
	2009		1		5		
	2010		2		5		
Wskaźniki uzupełniające		Wskaźnik 1	Powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych planem ochrony (ha)	Wskaźnik 2		Wskaźnik 3	
		Źródło danych	Plan ochrony, Gmina XY	Źródło danych	0	Źródło danych	0
Rok zerowy	2008		0		0		
	2008		0		0		
	2009		2		0		
	2010		2		0		

Dla każdego przedstawionego wskaźnika rezultatu należy wskazać sposób jego obliczenia. Przedstawione wskaźniki i ich wartości powinny być spójne z informacjami podanymi we Wniosku o dofinansowanie projektu.

Wskaźniki efektywności

Wskaźniki NPV/C oraz IRR/C dotyczą projektu z uwzględnieniem dotacji - dotyczy jedynie projektów, które należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług. W przypadku pozostałych projektów należy wpisać „nie dotyczy”

Wskaźnik DGC dotyczy wariantu wskazanego jako optymalny i wybranego do realizacji – dotyczy projektów o wartości całkowitej powyżej 500 tys. zł. W przypadku pozostałych projektów należy wpisać „nie dotyczy”.

3.7. Matryca logiczna projektu

Należy opracować matrycę logiczną projektu, wg poniższego wzoru. Metodę tworzenia matrycy logicznej można znaleźć m.in. w opracowaniach European Commission, PCM - Project Approach Guidelines, 2004.

Tabela 6. Matryca logiczna projektu

	Logika interwencji	Wskaźniki realizacji	Źródła informacji o wskaźniku	Założenia
Cel nadrzędny (programowy, ogólny)				X
Cel bezpośredni projektu (główny)				
Rezultaty		wskaźniki rezultatów muszą być spójne ze wskaźnikami z wniosku o dofinansowanie projektu		
Produkty		wskaźniki produktów muszą być spójne ze wskaźnikami z wniosku o dofinansowanie projektu		
Działania		Środki	Koszty	

Poprawnie sporządzona matryca logiczna powinna:

- definiować nadrzędny cel projektu (cel szerszy, ogólny);
- definiować to, do czego dążymy w projekcie;
- identyfikować kluczowe rezultaty projektu;
- grupować działania niezbędne do osiągnięcia rezultatów;
- używać obiektywnie weryfikowalnych wskaźników;
- identyfikować sposoby weryfikacji osiągnięć projektu;
- identyfikować obszary ryzyka zewnętrznego.

4. Analiza instytucjonalna i prawna projektu

4.1. Opis wdrażania projektu

W tym punkcie należy zawrzeć informacje dotyczące wszelkich aspektów instytucjonalnych projektu na etapie przygotowania i realizacji oraz eksploatacji.

W ramach aspektów instytucjonalnych należy zidentyfikować podmioty zaangażowane we wdrażanie projektu, w tym:

- beneficjenta,
- jednostkę wdrażającą projekt,
- jednostkę ponoszącą koszty na realizację projektu (o ile występuje),
- jednostkę eksploatującą projekt.

Należy opisać ich stan aktualny w zakresie obejmującym co najmniej:

- formę prawną, podstawę prawną utworzenia, organ założycielski,
- krótką historię działalności,
- strukturę organizacyjną,
- krótki opis działalności, zadania statutowe,
- posiadane zasoby techniczne, doświadczenie oraz przygotowanie merytoryczne niezbędne dla prawidłowej eksploatacji powstałego w wyniku realizacji projektu majątku.

Jeżeli we wdrażanie projektu zaangażowanych jest więcej niż 1 podmiot, należy także wskazać ich powiązania prawne, organizacyjne, majątkowe, inne.

4.2. Zarządzanie projektem i trwałość projektu

W tym punkcie należy określić zakres odpowiedzialności i obowiązków poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację projektu (wskazanych w podrozdziale 4.1. studium), a w ramach ich struktur organizacyjnych wskazać odpowiednie komórki, odpowiedzialne za poszczególne etapy przygotowania i realizacji, rozliczenia projektu oraz eksploatacji powstałego majątku,

Ponadto należy wskazać sposób oraz źródła finansowania działalności komórek odpowiedzialnych za wdrożenie projektu.

Należy także podać informacje związane z własnością wytworzonego w ramach projektu majątku.

Podsumowując należy wskazać, iż zachowana zostanie trwałość projektu, zgodnie z art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006. Pojęcie „trwałość projektu” rozumiane jest jako niepoddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji tj.:

- a) modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny; oraz
- b) wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Znacząca modyfikacja oznacza jednoczesne spełnienie co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. a i co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. b., a ponadto pomiędzy tymi warunkami musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy (tzn. lit. b to przyczyna, a lit. a skutek).

Powyższe przepisy dotyczą projektów infrastrukturalnych oraz projektów, w których dokonywany jest zakup sprzętu lub wyposażenia.

4.3. Kwestie prawne związane z realizacją projektu

Punkt powinien określić:

- Status prawny nieruchomości, na której będzie realizowany projekt, a w przypadku gdy Beneficjent nie jest jego właścicielem należy wskazać: kto jest właścicielem nieruchomości, na jakiej podstawie możliwa jest realizacja projektu przez Beneficjenta (umowa dzierżawy, inny tytuł prawny) i jakie są ograniczenia wynikające z danej formy użytkowania nieruchomości (okres trwania umowy, okres wypowiedzenia umowy, odpłatność, inne ograniczenia). Należy także wskazać dostępność terenów oraz dostępność mediów;
- Wszelkie procedury niezbędne dla prawidłowej realizacji projektu, wskazać niezbędne decyzje, pozwolenia, uzgodnienia itp. oraz terminy ich uzyskania.
- Zgodność projektu z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych;
- Zgodność projektu z zagadnieniami pomocy publicznej.

W punkcie tym należy zamieścić następujące informacje:

Stan obecny:

- Czy Wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą?
- Jaki jest zakres prowadzonej działalności gospodarczej?
- Na jaki cel Wnioskodawca przeznacza środki z działalności gospodarczej?
- Czy projekt jest związany w jakikolwiek sposób z prowadzoną przez Wnioskodawcę działalnością gospodarczą?

Stan przyszły (zakładany w wyniku realizacji projektu):

- Czy i w jakim zakresie po zakończeniu realizacji projektu w obiektach będących przedmiotem inwestycji będzie prowadzona przez Wnioskodawcę lub przez inne podmioty (np. w wyniku wynajmu powierzchni) działalność gospodarcza?
- Na jaki cel Wnioskodawca będzie przeznaczał środki uzyskane w wyniku zrealizowania projektu – pochodzące z działalności gospodarczej realizowanej przez siebie lub inne podmioty?

Projekty inwestycyjne zgłaszane przez przedsiębiorców podlegają zasadom pomocy publicznej. W związku z powyższym do obliczenia wielkości dofinansowania nie stosuje się mechanizmu luki finansowej.

- Maksymalna intensywność regionalnej pomocy inwestycyjnej: 40% kosztów kwalifikowanych.
- Maksymalną intensywność regionalnej pomocy inwestycyjnej udzielanej małym lub średnim przedsiębiorcom, z wyłączeniem prowadzących działalność gospodarczą w sektorze transportu, podwyższa się o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy udzielanej mikro i małym przedsiębiorcom oraz o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy udzielanej średnim przedsiębiorcom.

Pomoc de minimis uzyskana w ciągu ostatnich 3 lat otrzymana przez Wnioskodawcę na realizację niniejszego projektu	
Kwota uzyskanej pomocy de minimis (PLN)	
Pomoc publiczna inna niż de minimis otrzymana przez Wnioskodawcę na realizację niniejszego projektu	
Kwota uzyskanej pomocy innej niż de minimis (PLN)	

Wnioskodawca, który otrzymał bądź otrzymuje pomoc zgodnie z zasadami pomocy publicznej, zobowiązany jest przedstawić informację o otrzymanej pomocy zgodnie z oświadczeniami i dokumentami załączonymi do wniosku.

W przypadku, gdy Wnioskodawca (w przypadku partnerstwa projektowego dotyczy wszystkich stron umowy partnerstwa) nie otrzymywał/nie otrzymuje pomocy udzielanej zgodnie z zasadami pomocy publicznej, należy to dokładnie zaznaczyć.

Aby zweryfikować, czy projekt podlega pomocy publicznej spełnione muszą być jednocześnie wszystkie poniższe przesłanki. Jeśli Wnioskodawcą jest przedsiębiorca nie ma potrzeby wypełniania poniższej tabeli, ponieważ w projektach tych z założenia występuje pomoc publiczna (wpisać „nie dotyczy”).

Analiza możliwości wystąpienia pomocy publicznej			
Przesłanka	Opis	Tak/nie	Uzasadnienie
Przesłanka 1	Czy transfer zasobów publicznych jest selektywny – uprzywilejowuje określony podmiot lub wytwarzanie określonych dóbr?		

Przesłanka 2	Czy transfer zasobów publicznych skutkuje przysporzeniem (korzyścią ekonomiczną) na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe?		
Przesłanka 3	Czy w efekcie transferu zasobów publicznych występuje lub może wystąpić zakłócenie konkurencji?		
Przesłanka 4	Czy transfer zasobów wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi?		

W przypadku gdy wnioskodawcą jest przedsiębiorca inny niż mikroprzedsiębiorca i MŚP (tj. duży przedsiębiorca) potwierdzić, że dokumentacja projektu zakłada spełnienie jednego lub więcej kryteriów określonych w art. 8 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu ¹ (Dz.U. L 214 z 9.8.2008 r.) tj:

- znaczące zwiększenie rozmiaru projektu/działania dzięki środkowi pomocy;
- znaczące zwiększenie zasięgu projektu/działania dzięki środkowi pomocy;
- znaczące zwiększenie całkowitej kwoty wydanej przez beneficjenta na projekt/działanie dzięki środkowi pomocy;
- znaczące przyspieszenie zakończenia projektu lub działania;
- w przypadku regionalnej pomocy inwestycyjnej o której mowa w art. 13 Rozporządzenia Komisji (WE) 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r., fakt, że w przypadku braku pomocy projekt nie zostałby zrealizowany w danym obszarze objętym pomocą

5. Analiza finansowo-ekonomiczna projektu

5.1. Metodologia przeprowadzenia analizy finansowo - ekonomicznej projektu

Analiza finansowo – ekonomiczna powinna zostać wykonana zgodnie z *Wytocznymi w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, MRR.*

Wszystkie przyjmowane założenia powinny zostać odpowiednio uzasadnione na podstawie przeprowadzonych badań, danych statystycznych lub historycznych, ogólnie

¹ najważniejsze akty prawa wspólnotowego z zakresu pomocy publicznej znajdują się na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów <http://www.uokik.gov.pl>

przyjętych norm i wskaźników. Należy podać źródło pochodzenia przyjętych danych, wskaźników.

W przypadku projektów, które należą do grupy *projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług*, do Studium powinien zostać dołączony plik kalkulacyjny w postaci MS Excel z aktywnymi formułami, przedstawiający wszelkie obliczenia finansowo - ekonomiczne, których wyniki zostały zamieszczone w studium (jeśli dotyczy). Arkusz kalkulacyjny powinien składać się z 3 arkuszy:

- a) Arkusz 1: Założenia - powinien zawierać wszystkie wprowadzane dane (zarówno założenia opisowe, jak i dane liczbowe).
- b) Arkusz 2: Obliczenia - w tym arkuszu nie powinny być wpisywane żadne dane, powinny one być powiązane aktywnymi formułami z danymi wprowadzonymi w „Arkuszu 1: Założenia”. Tu znajdują się wszystkie obliczenia, formuły obliczeniowe.
- c) Arkusz 3: Wyniki - powinien zawierać wszystkie tabele i załączniki do studium wykonalności (wykorzystywane w studium wykonalności); nie powinny tam występować żadne obliczenia; cała zawartość powinna być pobierana albo z „Arkusza 2: Obliczenia”, albo z „Arkusza 1: Założenia”.

W przypadku projektów, dla których załączany jest plik kalkulacyjny MS Excel, zaleca się wykorzystanie w analizach finansowych 2 scenariuszy makroekonomicznych: podstawowego i pesymistycznego. Cała analiza jest oparta na podstawowym scenariuszu makroekonomicznym. Drugi ze scenariuszy powinien być wykorzystywany w analizie wrażliwości i ryzyka. Następujące założenia makroekonomiczne mają największe znaczenie:

- kurs wymiany;
- inflacja;
- WIBOR;
- wzrost PKB;
- realny wzrost płac;
- stopa bezrobocia;
- stawki podatku dochodowego i VAT.

W przypadku projektów, które nie należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków

lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług, nie jest wymagane dołączenie do studium arkusza kalkulacyjnego MS Excel.

Należy przyjąć następujące założenia do analizy finansowej:

- analiza powinna zostać sporządzona w cenach stałych, z roku sporządzania analizy,
- stopę dyskontową należy przyjąć na poziomie 5%,
- okres odniesienia powinien obejmować okres 15 lat,
- amortyzacja – przyjęty okres amortyzacji dla każdego typu aktywów powinien odzwierciedlać ich faktyczny okres użytkowania a nie minimalny okres amortyzacji wynikający z przepisów prawa, amortyzację należy liczyć metodą liniową.

Ponadto należy określić metodę analizy (standardowa, złożona) przyjętą w studium i uzasadnić jej wybór.

5.2. Nakłady finansowe na realizację projektu

Należy przedstawić harmonogram rzeczowo – finansowy projektu w ujęciu kwartalnym, w złotych do dwóch miejsc po przecinku, wg poniższego wzoru. Harmonogram może zostać umieszczony w treści studium wykonalności lub może stanowić załącznik do niego.

Harmonogram rzeczowo – finansowy musi być zgodny z informacjami podanymi w punkcie 3.5 Podrozdział 5 studium wykonalności oraz we Wniosku o dofinansowanie projektu.

Należy opisać poszczególne koszty projektu w kontekście ich kwalifikowalności, wskazując potrzebę ich poniesienia, ich wpływ na realizację celów projektu. Należy także wskazać oraz uzasadnić, czy podatek VAT uznano za koszt kwalifikowalny czy niekwalifikowalny projektu.

Tabela 8. Harmonogram rzeczowo – finansowy projektu (wzór)

Lp	Wyszczególnienie*	Zakres rzeczowy		Koszt w PLN	Koszty w PLN ponoszone w kolejnych latach realizacji projektu:						
		j.m.	ilość		Rok ...					Rok ...	
					I	II	III	IV	Razem w roku
A. Koszty kwalifikowalne											
1.	Koszt X										
2.	Podatek VAT od kosztu X (stawka)										
3.											
4.											
...											
B. Koszty niekwalifikowalne											
1.	Koszt Y										
2.	Podatek VAT od kosztu Y (stawka)										
3.											
4.											
...											
RAZEM koszt całkowity											

* należy wyszczególnić elementy projektu

Dla wskazanych wartości nakładów inwestycyjnych należy podać źródła ich szacunków (np. kosztorys inwestorski, doświadczenie inwestora, oferty potencjalnych wykonawców, inne). Zaleca się, aby kosztorys inwestorski, wykorzystywany dla obliczenia nakładów inwestycyjnych projektu, nie był starszy niż 6 miesięcy.

W przypadku wystąpienia wydatków w ramach cross – finansingu, należy wskazać ich zakres, wysokość, uzasadnienie poniesienia.

Należy przygotować także plan inwestycyjny, zgodnie z wybraną metodą analizy projektu (standardowa, złożona). Należy podać harmonogram (w ujęciu rocznym) ponoszenia wydatków w ramach planu inwestycyjnego w całym okresie odniesienia, w tym wydatków na:

a) w przypadku metody standardowej:

- inwestycje odtworzeniowe w ramach projektu,

b) w przypadku metody złożonej:

- inwestycje odtworzeniowe w ramach projektu,
- pozostałe inwestycje rozwojowe i odtworzeniowe, nie związane z projektem finansowanym z UE.

5.3. Źródła finansowania projektu

W tym punkcie należy podać:

- źródła finansowania całkowitych i kwalifikowalnych kosztów projektu, przedstawić je w formie tabelarycznej, wg poniższego wzoru:

Tabela 9. Struktura finansowania projektu (wzór)

Struktura finansowania projektu	Koszty całkowite		Koszty kwalifikowane	
	PLN	%	PLN	%
1. Dofinansowanie z WRPO				
2. Środki własne Beneficjenta				
3. Zewnętrzne źródła finansowania, w tym:				
3.1. ...				
3.2. ...				
3.3. ...				
R A Z E M		100		100

- wskazać sposób sfinansowania wkładu ze środków WRPO od momentu zapłaty za wykonane działania do uzyskania refundacji.

W przypadku, gdy projekt zakłada wykorzystanie obcych źródeł finansowania (kredyty, pożyczki, leasing) należy przedstawić ich podstawowe parametry, w tym:

- wartość kredytu / pożyczki/leasingu,
- waluta kredytu / pożyczki/leasingu,
- oprocentowanie (stałe czy zmienne – uzależnione od sytuacji rynkowej, zmieniane co 1, 3 lub 6 miesięcy na podstawie wysokości stóp procentowych – WIBOR, LIBOR lub EURIBOR),
- okres spłaty (określony w umowie kredytowej czas spłaty kredytu), data zapadalności (moment, w którym spłacona zostanie ostatnia rata kredytu i saldo rachunku kredytowego wyniesie zero),
- okres karencji (okres, w którym płacone są jedynie odsetki od uruchomionej kwoty kredytu oraz podczas którego mogą być prowadzone prace projektowe),
- prowizja,
- rodzaj rat (miesięczna lub kwartalna, zawierająca część kapitału i naliczone odsetki).

Następnie należy przedstawić harmonogram wypłacanych transz oraz spłaty kredytu (w podziale na ratę kapitałową i odsetkową), pożyczki, leasingu, w ujęciu rocznym, wg poniższego wzoru.

Tabela 10. Harmonogram kredytu/pożyczki/leasingu w zł (wzór)

Wyszczególnienie	Poszczególne lata okresu odniesienia			
	rok ...	rok ...	rok
1. Kredyt				
1.1. Wypłata kredytu - transze				
1.2. Spłata rat kapitałowych kredytu				
1.3. Spłata rat odsetkowych kredytu				
1.4. Pozostałe koszty obsługi kredytu				
2. Pożyczka				
...				

* w przypadku większej ilości kredytów/pożyczek/leasingów należy rozpisać je każdy z nich oddzielnie

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego należy wskazać, czy istnieje możliwość zaciągnięcia danych zobowiązań, ze względu na ograniczenia wynikające z art. 169 oraz art. 170 Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z dnia 20 grudnia 2005 r.).

5.4. Kalkulacja przychodów ze sprzedaży (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających)

Rozdział dotyczy jedynie projektów, które należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług. W przypadku pozostałych projektów nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Kalkulacja przychodów dla projektu powinna zostać przeprowadzona metodą różnicową (jako różnica pomiędzy wariantem uwzględniającym realizację projektu oraz nie uwzględniającym realizacji projektu).

Rozdział powinien zawierać następujące elementy:

- prognoza liczby użytkowników oraz ilości sprzedanych usług w wariantcie bez projektu oraz w wariantcie z projektem. Obliczenia powinny znaleźć się w Arkuszu 2 „Obliczenia”. W studium należy zawrzeć wyniki analizy.
- prognoza ceny za usługę w wariantcie bez projektu oraz w wariantcie z projektem.

Przy określaniu cen należy zastosować się do następujących zaleceń:

- ✓ w wariantcie bez projektu oraz w wariantcie z projektem należy stosować identyczne zasady polityki cenowej, przyjęte zasady należy szczegółowo opisać,
- ✓ ceny powinny być oparte na rzeczywistych kosztach świadczenia danej usługi, powinny co najmniej pokrywać koszty eksploatacji, jak również pełną amortyzację majątku,
- ✓ należy pamiętać, aby wariant bez projektu zakładał taką samą lub niższą marżę zysku operacyjnego jak wariant z projektem.

W przypadku, gdy występują różne usługi oraz gdy planuje się zastosować podział odbiorców na grupy cenowe, należy prognozować ceny dla każdej usługi oraz grupy cenowej oddzielenie. Obliczenie ceny powinno znaleźć się w arkuszu 2 „Obliczenia”, a wyniki także w studium wykonalności.

- prognoza przychodów w wariantcie z projektem i bez projektu. Obliczenie powinno znaleźć się w arkuszu 2 „Obliczenia”. W studium wykonalności należy wskazać wyniki.

Tabela 11. Kalkulacja przychodów ze sprzedaży (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	jednostka	Okres odniesienia						
			rok ...	rok ...	rok
Prognoza przychodów dla wariantu bez projektu									
1.	Ilość sprzedanych usług X	szt.							
2.	Cena netto za usługę X	zł/szt.							
3.	Przychody ze sprzedaży usługi X	zł/rok							
Prognoza przychodów dla wariantu z projektem									
4.	Ilość sprzedanych usług X	szt.							
5.	Cena netto za usługę X	zł/szt.							
6.	Przychody ze sprzedaży usługi X	zł/rok							
Przychody różnicowe dla projektu									
7.	Różnica między przychodami w wariantcie z projektem a w wariantcie bez projektu (poz. 6 – poz. 3)	zł/rok							

5.5. Kalkulacja kosztów w okresie eksploatacji

Kalkulacja kosztów dla projektu powinna zostać przeprowadzona metodą różnicową (jako różnica pomiędzy wariantem uwzględniającym realizację projektu oraz nie uwzględniającym realizacji projektu), w układzie kosztów rodzajowych:

- amortyzacja,
- zużycie materiałów i energii,
- usługi obce,
- podatki i opłaty,
- wynagrodzenia,
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia,
- pozostałe koszty rodzajowe,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów.

Należy przeprowadzić szczegółową kalkulację poszczególnych pozycji kosztowych wynikających z realizacji projektu, a przyjęte założenia powinny zostać opisane w studium wykonalności oraz wskazane w arkuszu 1 „Założenia” (jeśli dotyczy).

Prognozę kosztów należy przedstawić wg poniższego wzoru. Obliczenie powinno znaleźć się w arkuszu 2 „Obliczenia” (jeśli dotyczy).

Tabela 12. Prognoza kosztów eksploatacyjnych (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	jednostka	Okres odniesienia					
			rok ...	rok ...	rok
Prognoza kosztów dla wariantu bez projektu								
1.	Amortyzacja	zł						
2.	Zużycie materiałów i energii							
3.	Usługi obce	zł						
4.	Podatki i opłaty	zł						
5.	Wynagrodzenia	zł						
6.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	zł						
7.	Pozostałe koszty rodzajowe	zł						
8.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	zł						
9.	Koszty razem	zł						
Prognoza kosztów dla wariantu z projektem								
10.	Amortyzacja	zł						
11.	Zużycie materiałów i energii	zł						
12.	Usługi obce	zł						
13.	Podatki i opłaty	zł						
14.	Wynagrodzenia	zł						
15.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	zł						
16.	Pozostałe koszty rodzajowe	zł						
17.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	zł						
18.	Koszty razem	zł						
Różnica między wariantem z projektem a wariantem bez realizacji projektu								
19.	Amortyzacja	zł						
20.	Zużycie materiałów i energii	zł						
21.	Usługi obce	zł						
22.	Podatki i opłaty	zł						
23.	Wynagrodzenia	zł						
24.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	zł						
25.	Pozostałe koszty rodzajowe	zł						
26.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	zł						
27.	Koszty razem	zł						

5.6. Rachunek zysków i strat dla projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających)

Rozdział dotyczy jedynie projektów, które należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne

świadczenie usług. W przypadku pozostałych projektów nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Na podstawie przeprowadzonych wcześniej analizy zmiany przychodów oraz kosztów w wyniku realizacji projektu, należy sporządzić rachunek zysków i strat dla projektu, w układzie porównawczym, zgodnie z przepisami o rachunkowości. W rachunku wyników ujmuje się wyłącznie zmiany poszczególnych pozycji rachunku wywołanych realizacją projektu. Rachunek zysków i strat należy przedstawić w arkuszu 3 „Wyniki” oraz w studium, wg poniższego wzoru.

Tabela 13. Rachunek wyników (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia					
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przychody operacyjne						
I.1	Przychody ze sprzedaży usług						
I.2	Pozostałe przychody ze sprzedaży						
II.	Koszty operacyjne						
II.1	Amortyzacja						
II.2	Zużycie materiałów i energii						
II.3	Usługi obce						
II.4	Podatki i opłaty						
II.5	Wynagrodzenia						
II.6	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia						
II.7	Pozostałe koszty rodzajowe						
II.8	Wartość sprzedanych towarów i materiałów						
III.	Wynik na sprzedaży						
IV.	Pozostałe przychody operacyjne						
V.	Pozostałe koszty operacyjne						
VI.	Wynik na działalności operacyjnej						
VII.	Przychody finansowe						
VIII.	Koszty finansowe						
IX.	Wynik na działalności gospodarczej						
X.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych						
XI.	Wynik brutto						
XII.	Podatek dochodowy						
XIII.	Wynik netto						

5.7. Rachunek przepływów pieniężnych wywołanych realizacją projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających)

Rozdział **dotyczy jedynie projektów**, które należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług. W przypadku pozostałych projektów nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „**nie dotyczy**” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Na podstawie wcześniej przeprowadzonych analiz należy sporządzić rachunek przepływów pieniężnych wywołanych realizacją projektu. W rachunku przepływów, po stronie wpływów należy ująć także wartość rezydualną projektu na koniec okresu odniesienia. Zaleca się wykonanie prognozy zmiany kapitału obrotowego netto (KON) dla projektu, biorąc pod uwagę zmiany następujących pozycji:

- należności, w tym wskazać przyjęty okres regulacji należności,
- zapasów, w tym wskazać przyjęty okres rotacji zapasów,
- gotówki,
- zobowiązań krótkoterminowych bez kredytów i pożyczek, w tym wskazać przyjęty okres spłaty zobowiązań.

Obliczenia należy przeprowadzić w arkuszu 2 „Obliczenia”.

W przypadku wystąpienia ujemnych przepływów pieniężnych w którymkolwiek roku realizacji bądź eksploatacji projektu, należy przedstawić źródła pokrycia deficytu.

Obliczenia wg poniższego wzoru powinny zostać ujęte w arkuszu 2 „Obliczenia”, a ich wyniki także w studium wykonalności.

Tabela 14. Rachunek przepływów pieniężnych dla projektu (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia					
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przepływy operacyjne						
I.1	Wpływy						
I.1.1	Przychody netto ze sprzedaży						
I.1.2	Wartość rezydualna projektu						
I.2.	Wydatki						
I.2.1.	Koszty operacyjne (bez amortyzacji)						
I.2.2.	Zmiana KON						
II.	Przepływy inwestycyjne						
II.1.	Nakłady inwestycyjne na realizację projektu						
II.2.	Nakłady odtworzeniowe dla projektu						
III.	Przepływy netto razem						

5.8 Ustalenie poziomu dofinansowania projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających)

Rozdział dotyczy jedynie projektów, które należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług. W przypadku pozostałych projektów nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

W przypadku projektów generujących dochód ustalenie poziomu dofinansowania należy wykonać w oparciu o metodę luki finansowej, która została szczegółowo opisana w *Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.*

5.9. Analiza rentowności projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających)

Rozdział dotyczy jedynie projektów, które należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług. W przypadku pozostałych projektów nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Analiza rentowności projektu jest weryfikacją dobrze oszacowanej wielkości dotacji (która nie może przynosić nadmiernych korzyści projektodawcy). Jest to zatem weryfikacja – na podstawie wskaźników FRR/C i FNPV/C – czy dotacja nie jest przeszacowana.

Obliczenia wartości wskaźników należy dokonać zgodnie z metodologią wskazaną w *Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.*

Obliczenie wskaźników FRR/C i FNPV/C nie uwzględniających dofinansowania z EFRR następuje na podstawie prognozy przepływów pieniężnych odpowiadającej przyjętemu okresowi odniesienia, zgodnie z tabelą 14.

Dla projektu wymagającego dofinansowania z funduszy UE wskaźnik FNPV/C nie uwzględniający dofinansowania z funduszy UE powinien mieć wartość ujemną, a FRR/C wartość niższą od stopy dyskontowej użytej w analizie finansowej.

Obliczenie wskaźników FRR/C i FNPV/C po uwzględnieniu dotacji z EFRR następuje na podstawie prognozy przepływów pieniężnych odpowiadającej przyjętemu okresowi odniesienia, obejmującej oprócz elementów wykazanych w tabeli 14 także dotację po stronie wpływów w wysokości wynikającej z obliczenia luki finansowej. Wzór prezentuje poniższa tabela.

Tabela 15. Rachunek przepływów pieniężnych z uwzględnieniem dotacji (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia						
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przepływy netto razem (poz. II tab. 14)							
II.	Dotacja							
III.	Przepływy razem (poz. I + poz. II)							

Wszelkie obliczenia powinny zostać zawarte w arkuszu 2 „Obliczenia”, a ich wyniki w studium wykonalności.

5.10. Trwałość finansowa projektu

Analiza trwałości finansowej projektu powinna obejmować co najmniej następujące elementy:

- a) analizę zasobów finansowych projektu,
- b) analizę sytuacji finansowej beneficjenta/operatora.

Ad a)

W tym punkcie należy udowodnić, że zsumowane, niezdyskontowane przepływy środków pieniężnych netto projektu mają wartość dodatnią przez cały okres odniesienia.

Do wykazania trwałości finansowej projektu należy używać niezdyskontowanych przepływów finansowych netto. W tym wyliczeniu ważne jest, czy środki zgromadzone na koncie projektu (przepływy finansowe netto) są w stanie pokryć powstające w kolejnych latach wydatki. Zatem nie jest tu wskazane i potrzebne uwzględnianie dyskonta (poprzez sprowadzanie wartości przepływów do określonego roku), bowiem kompensata przepływów dokonywana jest w danym roku.

Przepływy środków pieniężnych netto, jakie należy w tym celu uwzględnić powinny brać pod uwagę koszty inwestycji, wszystkie (krajowe i UE) środki finansowe oraz dochody netto. W tym przypadku nie uwzględnia się wartości rezydualnej, chyba że majątek uległ rzeczywistej likwidacji w ostatnim roku analizy. Oznacza to, że wartość rezydualną

uwzględniamy w obliczeniach finansowej trwałości jedynie wtedy, gdy odpowiada ona rzeczywistemu wpływowi środków dla inwestora.

Tabela 16. Rachunek przepływów pieniężnych (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia						
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przepływy operacyjne							
I.1	Wpływy							
I.1.1	Przychody netto ze sprzedaży (jeśli dotyczy)							
I.1.2.	Wartość rezydualna projektu (jeśli dotyczy)	-	-	-	-	-	-	
I.2.	Wydatki							
I.2.1.	Koszty operacyjne (bez amortyzacji)							
I.2.2.	Zmiana KON							
II.	Przepływy finansowe							
II.1.	Wpływy							
II.2.	Wydatki							
III.	Przepływy inwestycyjne							
III.1.	Nakłady inwestycyjne na realizację projektu							
III.2.	Nakłady odtworzeniowe dla projektu							
IV.	Przepływy netto razem							

Ad b)

Analiza sytuacji finansowej beneficjenta i/lub operatora polega na sprawdzeniu trwałości finansowej nie tylko samej inwestycji, ale również beneficjenta i/lub operatora. Jeżeli operator zbankrutuje, trwałość samej inwestycji straci znaczenie. Analiza przepływów pieniężnych (z uwzględnieniem realizacji i eksploatacji projektu) powinna wykazać, że beneficjent i/lub operator ma dodatnie roczne saldo gotówkowe na koniec każdego roku realizacji i eksploatacji projektu.

Analiza przepływów pieniężnych powinna zostać sporządzona w układzie zgodnym z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości ([Dz.U.02.76.694](#)).

W stosunku do beneficjenta i/lub operatora analiza powinna potwierdzać, że:

- a) w przypadku podmiotów publicznych objętych ustawą o finansach publicznych stosunek długu do wykonanych dochodów ogółem nie przekracza 60%.
- b) w przypadku spółek podlegających Kodeksowi spółek handlowych, wskaźnik pokrycia obsługi długu jest nie niższy niż 1,2.

Obliczenia należy przeprowadzić w arkuszu 2 „Obliczenia” (jeśli dotyczy), a ich wyniki przedstawić w studium wykonalności.

5.11. Analiza ekonomiczna projektu

W przypadku projektów nie zaliczanych do projektów dużych, zaleca się, aby analiza kosztów i korzyści została przeprowadzona w sposób uproszczony i opierała się na oszacowaniu ilościowych i jakościowych skutków realizacji projektu.

Beneficjent powinien wymienić i opisać wszystkie istotne środowiskowe, gospodarcze i społeczne efekty projektu oraz – jeśli to możliwe – zaprezentować je w kategoriach ilościowych.

Możliwe jest jednak sporządzenie analizy kosztów i korzyści w szerszym zakresie.

5.12. Analiza wrażliwości (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających)

*Rozdział **dotyczy jedynie projektów**, które należą do grupy projektów obejmujących inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług. W przypadku pozostałych projektów nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „**nie dotyczy**” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.*

Analiza wrażliwości powinna zbadać zmiany w saldzie środków pieniężnych spowodowane zmiennością istotnych parametrów dla projektu, zsumowane dla okresu realizacji projektu oraz 5 lat jego eksploatacji.

Szczegółowe zasady sporządzenia analizy wrażliwości i ryzyka zostały opisane w *Wytycznych do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013*.

Obliczenia powinny zostać przeprowadzone w arkuszu 2 „Obliczenia”. Wyniki należy opisać w studium wykonalności.

5.13. Analiza ryzyka

Analiza ryzyka powinna mieć charakter jakościowy, gdzie ocenia się prawdopodobieństwo faktycznego wystąpienia danego ryzyka (niskie, średnie, wysokie). Należy wskazać i opisać zidentyfikowane ryzyka mające wpływ na prawidłową realizację projektu.

Szczegółowe zasady sporządzenia analizy wrażliwości i ryzyka zostały opisane w *Wytycznych do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013*.

6. Wpływ projektu na środowisko

6.1. Wpływ projektu na środowisko w okresie realizacji

W analizie wpływu realizacji projektu na środowisko w trakcie realizacji projektu należy uwzględnić m.in:

- wpływ hałasu,
- wpływ emisji do powietrza,
- wpływ na wody powierzchniowe i podziemne,
- inne niezbędne zdaniem projektodawcy.

Należy także przedstawić środki zaradcze.

Należy opisać potencjalne pozytywne/negatywne oddziaływanie realizacji planowanej inwestycji na środowisko, za szczególnym uwzględnieniem obszarów sieci ekologicznej NATURA 2000 (objętych, projektowanych lub potencjalnych) oraz innych obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów prawa polskiego. Należy poddać szczegółowej analizie potencjalne oddziaływanie na siedliska i gatunki chronione na danym terenie. Jednocześnie należy uzasadnić bezwzględną konieczność realizacji projektu w danym miejscu, z określeniem możliwości prawnych wykonania inwestycji.

W przypadku, gdy projekt będzie realizowany poza obszarami chronionymi, należy określić odległość od najbliższych terenów objętych ochroną. Szczegółowo opisać obszar (gatunki chronione z uwagi, na które obszar został utworzony, najistotniejsze zagrożenia, na które obszar jest narażony) oraz określić możliwość wpływu inwestycji na ten obszar.

6.2. Wpływ projektu na środowisko po zakończeniu realizacji

W tym punkcie należy przedstawić wszystkie pozytywne/negatywne efekty ekologiczne inwestycji w okresie jej funkcjonowania w postaci opisowej.

Należy opisać potencjalne pozytywne/negatywne oddziaływanie planowanej inwestycji na środowisko, za szczególnym uwzględnieniem obszarów sieci ekologicznej NATURA 2000 (objętych, projektowanych lub potencjalnych) oraz innych obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów prawa polskiego. W przypadku realizacji inwestycji na obszarach chronionych należy poddać szczegółowej analizie potencjalny wpływ na siedliska i gatunki chronione na danym terenie.

7. Promocja i informacja

Punkt ten powinien zawierać informacje na temat jawności i publicznej świadomości dotyczącej realizacji działań finansowanych przy udziale Funduszy Strukturalnych UE 2007-2013. W związku z tym należy określić cel, jaki ma być osiągnięty, grupy docelowe, do jakich planowana promocja będzie skierowana, środki i metody realizacji, odpowiedzialność za realizację, jak również aktualny budżet. Instrumenty promocji to m.in. tablice pamiątkowe, plakaty i inne materiały informacyjne. Należy zwrócić uwagę, aby była to rzeczywista promocja programu, priorytetu, działania, projektu, a koszty ujęte do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego były kwalifikowalne. Opracowując ten rozdział należy korzystać z Wytocznych Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 dla beneficjentów w zakresie informacji i promocji.

8. Spis tabel

9. Spis rysunków

10. Spis załączników